МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ (УКРАЇНА)

Інститут економіки та менеджменту

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

За участю:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)
Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)
Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
Поліський національний університет (Україна)
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця (Україна)
Херсонський національний технічний університет (Україна)
Хмельницький національний університет (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Познанська політехніка (м. Познань, Республіка Польща)
Сілезька політехніка (м. Глівіце, Республіка Польща)
Академія гірничо-металургійна імені Станіслава
Сташіца (м. Краків, Республіка Польща)
Казахський агротехнічний університет імені Сакена Сейфулліна (м. Астана, Республіка Казахстан)
Технічний університет Клуж-Напока (м. Бая-Маре, Румунія)
Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (м. Вільнюс, Литва)
Університет бізнесу в Катовіцах (м. Катовіце, Польща)

VIII Міжнародна науково-практична конференція

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГАЛУЗЕВИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ СУСПІЛЬНИХ СИСТЕМ»

24-25 вересня 2026 року

УДК 005.21(06)+332.1(06)
Т-33

Рецензенти:

Іванна ЗАПУХЛЯК, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту адміністрування ІФНТУНГ

Наталія ВАЛІНКЕВИЧ, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету

Олена БАЧИНСЬКА, к.е.н., завідувач відділу аспірантури НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

Рекомендовано вченою радою університету
(протокол №15/706 від 30.09.2026 року)

Т-33 Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» (Івано-Франківськ, 24-25 вересня 2026 року): Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 2026. 967 с.

ISBN 978–966–694–554–2

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» містять результати наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених щодо питань наукового пошуку шляхів вирішення актуальних наукових і практичних проблем стратегічного розвитку підприємств, організацій, органів місцевого самоврядування в умовах сучасних викликів,

Матеріали будуть корисними для науковців та практикуючих фахівців у галузі менеджменту та адміністрування, керівників підприємств, організацій, бізнесу, інституцій громадянського суспільства, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрантів, студентів та усіх, кого цікавлять питання сучасного менеджменту.

ISBN 978–966–694–554–2 © ІФНТУНГ, 2026

СЕКЦІЯ 3
Інституційна спроможність місцевого самоврядування України в умовах воєнного стану

Баран Марія Петрівна, Микуляк Зоряна Віталіївна ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРСТВ: ДОСВІД КАЛУСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	554
Бондаренко Геннадій Геннадійович, Єрмоленко Оксана Олександрівна УЧАСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	557
Бурлака Віталіна Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	561
Вдовіна Юлія Олегівна, Зомчак Лариса Миколаївна РЕГІОНАЛЬНА СТІЙКІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ТА ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ ОЦІНКИ	563
Вегера Таміла Миколаївна, Ровинська Катерина Ігорівна ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	567
Вербицький Дарій В'ячеславович ІНСТИТУЦІЙНО-ЦИФРОВІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АВТОНОМІЄЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	570
Вороненко Тетяна Олегівна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ГРОМАДСЬКОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ	573
Гамалюк Богдан Михайлович ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ ЯК ЧИННИК ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	575
Гривнак Богдан Любомирович ПРОБЛЕМА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ	578
Грицак Любомир Богданович СПІВПРАЦЯ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД І НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДЗВІТНОСТІ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ	581
Дзвінчук Дмитро Іванович, Озьмінська Ірина Дмитрівна ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	584
Древаль Юрій Дмитрович, Мудрак Олександр Богданович ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОЛБУНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ)	588

УДК 352:323.2

Бондаренко Геннадій Геннадійович
аспірант
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця (Україна)

Єрмоленко Оксана Олександрівна
к.е.н., доцент
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця (Україна)

УЧАСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна війна стала безпрецедентним викликом для системи місцевого самоврядування України, поставивши територіальні громади перед необхідністю одночасного забезпечення безперервності управління, надання публічних послуг, підтримки населення, реагування на безпекові та гуманітарні загрози, інтеграції внутрішньо переміщених осіб і відновлення пошкодженої інфраструктури. За таких умов інституційна спроможність органів місцевого самоврядування визначається вже не лише наявністю фінансових, кадрових та організаційних ресурсів, а й здатністю формувати ефективну взаємодію з громадянами, громадськими об'єднаннями, волонтерськими ініціативами, благодійними організаціями та іншими інститутами громадянського суспільства.

Проведена в Україні реформа децентралізації створила важливі передумови для підвищення самостійності та стійкості територіальних громад. Сучасні дослідження демонструють, що інституційна стійкість громад в умовах повномасштабної війни пов'язана з результатами децентралізації, посиленням компетенцій органів місцевого самоврядування та розширенням їх ресурсної бази [1]. Інституційну стійкість розглядають через такі складові, як підготовленість до кризових ситуацій, здатність зберігати функціональність під впливом зовнішніх потрясінь та адаптувати управлінські практики до нових обставин.

Водночас воєнний стан суттєво трансформував середовище функціонування місцевого самоврядування. Запровадження військових адміністрацій, перерозподіл окремих повноважень, підвищення ролі безпекового складника та необхідність оперативного ухвалення управлінських рішень сформували нову модель відносин між державою, місцевим самоврядуванням та територіальними громадами. Існує необхідність забезпечення ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування та військових адміністрацій і водночас збереження демократичного управління та участі громадськості [2]. Таким чином, особливого значення набуває пошук балансу між об'єктивно необхідною централізацією окремих управлінських процесів у період війни та збереженням інституцій місцевої демократії.

У цьому контексті громадянське суспільство доцільно розглядати не лише як об'єкт комунікації з боку місцевої влади, а як самостійного учасника забезпечення інституційної спроможності територіальних громад. Одним із головних напрямів такого впливу є мобілізація додаткових ресурсів. Громадські та благодійні організації, волонтерські мережі й неформальні громадські ініціативи спроможні залучати матеріальну, гуманітарну, експертну та міжнародну допомогу, доповнюючи можливості органів місцевого самоврядування. Така діяльність набуває особливого значення в умовах обмеженості місцевих бюджетів, зростання соціального навантаження та необхідності швидкого реагування на непередбачувані потреби населення. Другим напрямом є поширення локального знання та забезпечення зворотного зв'язку між громадою й органами місцевого самоврядування. Інститути громадянського суспільства, безпосередньо взаємодіючи з різними соціальними групами, здатні оперативно виявляти актуальні проблеми та потреби мешканців громади й передавати цю інформацію органам місцевої влади. У наукових дослідженнях серед ключових механізмів кризового реагування громад виокремлюють циркуляцію локального знання, мобілізацію ресурсів, а також експериментування та впровадження інноваційних рішень [3]. Поєднання цих механізмів сприяє швидшій адаптації місцевого самоврядування до змін і підвищує ефективність реагування на виклики воєнного часу.

Третім важливим аспектом є спільне вироблення та реалізація управлінських рішень за участю інститутів громадянського суспільства. В умовах воєнного стану окремі традиційні механізми громадської участі можуть бути обмежені з міркувань безпеки та оперативності управління. Водночас це не зменшує потреби у постійній комунікації між органами місцевого самоврядування та громадськістю. Навпаки, залучення громадських організацій, волонтерських ініціатив і мешканців до обговорення актуальних проблем та підготовки рішень дає змогу краще враховувати потреби громади й підвищувати обґрунтованість управлінських дій. Дослідження механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами місцевого самоврядування під час війни підтверджують особливу роль громадянського суспільства у забезпеченні належного функціонування системи місцевого врядування в сучасних умовах [4].

Практичними формами такої взаємодії можуть виступати громадські та консультативно-дорадчі ради, робочі групи при органах місцевого самоврядування, електронні консультації, публічні обговорення проєктів місцевих програм, опитування мешканців, залучення громадських організацій до розроблення стратегій відновлення територій, реалізація спільних соціальних і гуманітарних проєктів. Важливе значення має також участь громадських організацій у моніторингу використання ресурсів та оцінюванні результативності місцевих програм. У такий спосіб громадянська участь сприяє не лише мобілізації ресурсів, але й підзвітності та адаптивності місцевого управління.

Участь громадянського суспільства також здатна підвищувати адаптивність місцевого самоврядування. Війна створює ситуації, для яких попередні адміністративні процедури часто не передбачали готових рішень. Громадські та волонтерські ініціативи характеризуються більшою організаційною гнучкістю та

здатністю оперативно реагувати на нові виклики. Взаємодія таких структур з органами місцевого самоврядування створює можливості для апробації нових способів надання допомоги, організації соціальних послуг, підтримки внутрішньо переміщених осіб, координації волонтерів та залучення зовнішнього фінансування. Саме поширення локальних знань, мобілізація ресурсів та можливість експериментувати з новими рішеннями розглядаються дослідниками як механізми, що сприяють суспільній стійкості громад. Разом із тим співпраця місцевого самоврядування та громадянського суспільства має низку проблем. До них належать нерівномірний розвиток громадських організацій у різних територіальних громадах, кадрове та ресурсне виснаження волонтерського сектору, недостатня інституціоналізація окремих форм співпраці, ризик формального характеру громадських консультацій, а також обмеження відкритості інформації, обумовлені вимогами безпеки. Тому важливим завданням є перехід від переважно ситуативної взаємодії, яка формується у відповідь на конкретну кризу, до сталого партнерства, інтегрованого в систему місцевого управління.

З цією метою доцільно передбачати постійні механізми координації між органами місцевого самоврядування та представниками громадянського суспільства; залучати громадські організації до підготовки місцевих програм відновлення та розвитку; забезпечувати доступні цифрові інструменти громадської участі; розвивати спільні проєкти органів місцевого самоврядування та неурядових організацій; підвищувати спроможність громадських організацій до проєктного менеджменту та залучення міжнародної допомоги; зберігати максимально можливий за безпекових умов рівень прозорості й підзвітності місцевої влади.

Отже, в умовах воєнного стану громадянське суспільство перетворюється на важливий елемент інституційної стійкості місцевого самоврядування. Його участь забезпечує мобілізацію додаткових ресурсів, поширення локального знання, оперативний зворотний зв’язок із населенням, підтримку вразливих груп, формування інноваційних управлінських практик та посилення суспільного контролю. Інституційна спроможність територіальної громади в сучасних умовах має розглядатися не лише як внутрішня характеристика її органів влади, а як результат функціонування мережі взаємодії місцевого самоврядування, громадян, громадських організацій, волонтерських ініціатив, бізнесу та інших суб’єктів. Саме інституціоналізація такого партнерства є важливою передумовою збереження стійкості громад у період війни та формування ефективної системи демократичного місцевого врядування в процесі повоєнного відновлення України.

Перелік використаних джерел

1. Rabinovych M., Brik T., Darkovich A., Savisko M., Hatsko V., Tytiuk S., Piddubnyi I. Explaining Ukraine's resilience to Russia's invasion: The role of local governance. *Governance*. 2024. Vol. 37. № 4. P. 1121–1140. DOI: 10.1111/gove.12827.

2. Серьогіна С. Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану та відбудови України. *State Building and Local Government*. 2023. С. 106–122. DOI: 10.31359/1993-0941-2023-45-106.

3. Keudel O., Huss O. Polycentric crisis response and societal resilience: how local communities address internal displacement in Ukraine due to the Russian full-scale invasion. *Post-Soviet Affairs.* 2025. Vol. 41. № 5. P. 436–458.

4. Вергелюк Є. Впровадження механізмів взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами місцевого самоврядування під час війни. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова.* Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін. 2024. Вип. 36.

НАУКОВЕ ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГАЛУЗЕВИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ СУСПІЛЬНИХ СИСТЕМ

Збірник тез доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 вересня 2026 року

Головні редактори: ***Побігун Сергій Андрійович***
Гривнак Богдан Любомирович

Відповідальні за випуск: ***Микитюк Наталія Євгенівна***
Мосора Лариса Степанівна

Видавництво Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу
вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна
тел. (0342) 547266, факс (0342) 547139
https://nung.edu.ua, e-mail: admin@nung.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
№18 від 12.03.2002 р.

Підписано до випуску 30.09.2026 р.
Формат 60×84 1/8
Гарнітура Times New Roman
Ум. др. арк. 112,41